

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2320

Vragen van het lid **Podt** (D66) aan de Minister van Asiel en Migratie over *verschillende nieuwsberichten met betrekking tot Europese grensbewaking* (ingezonden 17 juli 2024).

Antwoord van Minister **Faber – van de Klashorst** (Asiel en Migratie), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 22 augustus 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 2253.

Vraag 1

Bent u bekend met de berichten «Poolse grenswachten mogen schieten op immigranten die illegaal de grens met Belarus oversteken»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik mee bekend.

Vraag 2

Bent u het met D66 eens dat schieten op irreguliere migranten inhumain is? Hoe beoordeelt u de legitimiteit van de de bufferzone aan de Poolse grens waar het niet langer verboden is om te schieten op irreguliere migranten? Hoe verhoudt dit zich tot het recht op bescherming dat volgt uit het Vluchtelingenverdrag en tot de artikelen 2 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)?

Antwoord 2

EU-lidstaten dienen bij de uitoefening van hun bevoegdheden op het gebied van het beheer van de buitengrenzen te allen tijde te handelen binnen de kaders van het internationaal en Europees recht, in het bijzonder de waarborging van het recht op leven en het beginsel van *non-refoulement*. Lidstaten zijn zelf primair verantwoordelijk voor het beheer van en het toezicht op hun deel van de buitengrens. Voor lidstaten met een (lange) EU-buitengrens is dit niet altijd eenvoudig. Polen wordt aan haar 400 kilometer lange EU-buitengrens geconfronteerd met door Belarus en Rusland georkestreerde reisbewegingen van migranten naar de Unie om zo de EU onder druk te zetten. Hoewel het kabinet begrip heeft voor de complexe situatie waar Polen zich in bevindt, blijft het van belang dat landen zich

¹ Het Parool, 14 juni 2024, www.parool.nl/wereld/poolse-grenswachten-mogen-schieten-op-immigrantendie-illegaal-de-grens-met-belarus-oversteken~bfc459a8.

houden aan internationaalrechtelijke normen op het gebied van grensbeheer, asiel en opvang. Polen en Belarus zijn beide partij bij het Vluchtelingenverdrag en dienen hun verplichtingen met betrekking tot het recht op asiel na te komen en het *non-refoulement*-beginsel te eerbiedigen. De Poolse wetgever heeft bovendien het gebruik van vuurwapens alleen toegestaan in situaties die onmiddellijk actie vereisen. Het is aan de nationale rechter om te beoordelen of in een concrete situatie aan deze voorwaarde wordt voldaan.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u de legitimiteit van het weigeren van de toegang van journalisten tot de bufferzone aan de Poolse grens in relatie tot artikel 10 van het EVRM?

Antwoord 3

Artikel 10 EVRM beschermt het recht op vrijheid van meningsuiting, waaronder het recht om informatie en denkbeelden over zaken van openbaar belang te ontvangen of te verstrekken. De vrije pers speelt een fundamentele rol in het waarborgen van dit recht en journalisten genieten daarom bijzondere bescherming onder artikel 10 EVRM. Zonder die bescherming zou het voor de pers onmogelijk zijn om zijn rol als «public watchdog» te kunnen vervullen. Het doen van journalistiek onderzoek en de toegang van journalisten tot bepaalde plaatsen, waar noodzakelijk voor dat onderzoek, valt dan ook binnen de bescherming van Artikel 10 EVRM. Het EHRM heeft benadrukt dat de «watchdog» functie van de pers van bijzonder belang is waar de staat optreedt om de openbare orde te handhaven en wanneer hij optreedt jegens kwetsbare groepen. In dergelijke situaties vormt de aanwezigheid van de pers een garantie dat de staat op zijn optreden kan worden aangesproken. Het recht op vrije meningsuiting, waaronder de bescherming van de rechten van de pers, is echter niet absoluut. Het kan volgens artikel 10, tweede lid EVRM worden beperkt, voor zover de beperkingen bij wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn, in het belang van o.a. de nationale veiligheid, territoriale integriteit en de openbare veiligheid. De noodzakelijkheid van een beperking moet blijken uit het bestaan van een dringende sociale behoefte en de proportionaliteit van de maatregel. Wanneer de persvrijheid in het geding is, hebben de nationale autoriteiten een beperkte beoordelingsruimte om te toetsen of een dringende sociale behoefte bestaat, die de beperking rechtvaardigt. De beoordeling of het weigeren van de toegang van journalisten tot de bufferzone aan de Pools-Belarussische grens noodzakelijk is in een democratische samenleving met het oog op één van de in artikel 10, tweede lid van het EVRM genoemde legitieme doelen, is in eerste instantie aan de Poolse autoriteiten, de Poolse rechter en in laatste instantie aan het EHRM.

Vraag 4

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Griekse kustwacht gooide migranten geboeid in zee»?²

Antwoord 4

Ja, hiervan heb ik kennisgenomen.

Vraag 5

B Bent u het ermee eens dat migranten geboeid in zee gooien onverdedigbaar is en niet past binnen het internationale en Europese recht?

Antwoord 5

Daar ben ik het mee eens.

Vraag 6

Hoe reageert u op deze beschuldigingen tegen de Griekse kustwacht? Welke actie gaat u ondernemen om te zorgen dat deze beschuldigingen worden onderzocht, in lijn met de onlangs aangenomen motie Ceder (kamerstuk 21 501-20, nr. 2104)?

² NOS, 17 juni 2024, nos.nl/artikel/2524948-griekse-kustwacht-gooide-migrant-geboeid-in-zee.

Antwoord 6

Zoals reeds in het antwoord op vraag twee aangegeven, staat het voor het kabinet buiten kijf dat bij het beheer van de gemeenschappelijke EU-buitengrenzen internationaal en Europees recht gerespecteerd dienen te worden, in het bijzonder de waarborging van het recht op leven en het beginsel van *non-refoulement*. Tegelijkertijd heeft het kabinet ook begrip voor de moeilijke situatie waarin enkele lidstaten zich bevinden.

Het kabinet acht het van belang dat beschuldigingen over misstanden door onafhankelijke autoriteiten worden onderzocht. Over de beschuldigingen aan het adres van de Griekse kustwacht heeft de Griekse Minister van Maritieme zaken aangegeven dat de beschuldigingen worden onderzocht door de Nationale Transparantie Autoriteit. Het kabinet wacht de uitkomsten van dit onderzoek af. De Griekse regering heeft in een reactie op de beschuldigingen ook te kennen gegeven deze ongefundeerd te vinden.

Het kabinet vraagt in lijn met de motie Ceder regelmatig aandacht voor zorgen omtrent pushbacks, zowel bilateraal, als bij de Europese Commissie. De Commissie ziet, als hoedster van de Verdragen, toe op de naleving van Europees recht door de lidstaten, en brengt de specifieke berichten omtrent vermeende pushbacks ook regelmatig op bij de Griekse autoriteiten. Verder wordt verwezen naar de Kamerbrief Verslag Europese Raad van 27 en 28 juni 2024 ten aanzien van de uitvoering van de motie Ceder.³

³ Verslag van de Europese Raad van 27 en 28 juni 2024, 8 juli 2024.